

"การพัฒนาระบบอัจฉริยะสำหรับการวิเคราะห์และเชื่อมโยงหลักฐานคดีอัตโนมัติด้วย AI เพื่อสนับสนุนการสอบสวนของ
พนักงานสอบสวน"

Development of an Intelligent AI-Based System for Automated Criminal Evidence Analysis and
Investigative Decision Support

ผู้วิจัย: อภิรักษ์ วัฒนภิญญา

นักศึกษาระดับปริญญาเอก

สาขาวิชาเทคโนโลยีดิจิทัลมีเดีย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบอัจฉริยะสำหรับการวิเคราะห์และเชื่อมโยงหลักฐานคดีอัตโนมัติด้วย ปัญญาประดิษฐ์ เพื่อสนับสนุนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพัฒนา (Design and Development Research: DDR) งานวิจัยมุ่งแก้ไขข้อจำกัดของกระบวนการวิเคราะห์หลักฐานแบบดั้งเดิมที่อาศัยการประมวลผลโดยมนุษย์ ซึ่งมีความซับซ้อน ใช้เวลานาน และอาจเกิดความคลาดเคลื่อน ระบบที่พัฒนาขึ้นบูรณาการเทคนิค ปัญญาประดิษฐ์สำหรับการวิเคราะห์เอกสาร การเชื่อมโยงหลักฐาน และการนำเสนอข้อมูลผ่านแดชบอร์ดเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงคดี การประเมินความเหมาะสมของระบบดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 15 คน ครอบคลุม 5 มิติ ได้แก่ คุณภาพของข้อมูลนำเข้า คุณภาพของระบบปัญญาประดิษฐ์ คุณภาพการสนับสนุนการตัดสินใจ การใช้งานเชิงปฏิบัติ และความน่าเชื่อถือของระบบ ผลการประเมินพบว่าระบบมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยรวม 4.50, S.D. = 0.50) โดยเฉพาะด้านการลดภาระงานวิเคราะห์ของพนักงานสอบสวนและการเพิ่มประสิทธิภาพการตัดสินใจ

ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าระบบอัจฉริยะที่พัฒนาขึ้นมีศักยภาพในการเพิ่มความแม่นยำ ความรวดเร็ว และความโปร่งใสในการวิเคราะห์หลักฐานคดี สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อยกระดับกระบวนการสอบสวนสู่ระบบดิจิทัลอัจฉริยะ และสนับสนุนการตัดสินใจเชิงคดีอย่างเป็นระบบในบริบทการปฏิบัติงานจริง

คำสำคัญ ระบบอัจฉริยะ ปัญญาประดิษฐ์ การวิเคราะห์หลักฐานคดี การเชื่อมโยงหลักฐาน ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ การสอบสวนอาชญากรรม

1.1 บทนำ (Introduction)

ในยุคของสังคมดิจิทัล ปริมาณข้อมูลและพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีความซับซ้อนมากขึ้น ทั้งในรูปแบบเอกสารดิจิทัล ข้อมูลเครือข่าย ภาพและวิดีโอจากกล้องวงจรปิด ข้อมูลจากอุปกรณ์พกพา และข้อมูลจากแพลตฟอร์มออนไลน์ กระบวนการสอบสวนคดีในปัจจุบันจึงต้องเผชิญกับความท้าทายด้านการจัดการข้อมูลจำนวนมาก การเชื่อมโยงหลักฐานจากหลายแหล่ง และการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของพนักงานสอบสวน อย่างไรก็ตาม กระบวนการวิเคราะห์หลักฐานแบบดั้งเดิมยังคงอาศัยการประมวลผลโดยมนุษย์เป็นหลัก ซึ่งมีข้อจำกัดด้านเวลา ความซับซ้อน และความเสี่ยงต่อความคลาดเคลื่อน

งานวิจัยด้าน Digital Forensics ชี้ให้เห็นว่าการบูรณาการเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์สามารถทำให้กระบวนการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ และตีความหลักฐานเป็นแบบอัตโนมัติ ลดภาระงานของมนุษย์ และเพิ่มความแม่นยำในการสืบสวน [1] ระบบที่ขับเคลื่อนด้วย AI สามารถใช้เทคนิค Machine Learning, Deep Learning, การประมวลผลภาษาธรรมชาติ (NLP) และ Computer Vision เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลหลายรูปแบบและเชื่อมโยงเหตุการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม การนำ AI มาใช้ในบริบทของกระบวนการยุติธรรมไม่ได้ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพทางเทคนิคเพียงอย่างเดียว แต่ต้องคำนึงถึงความน่าเชื่อถือ ความโปร่งใส และการยอมรับทางกฎหมาย กรอบแนวคิด computational reliabilism เสนอว่าการประเมินความน่าเชื่อถือของ AI ในงานนิติวิทยาศาสตร์ต้องพิจารณา 3 มิติ ได้แก่ ความถูกต้องทางเทคนิคของอัลกอริทึม พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ที่รองรับโมเดล และการยอมรับทางสังคมและกฎหมาย [2] ประเด็นนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากหลักฐานที่ได้จากระบบอัจฉริยะต้องสามารถอธิบายได้และตรวจสอบย้อนหลังได้ เพื่อให้สามารถใช้ในกระบวนการพิจารณาคดีได้อย่างถูกต้อง แม้ AI จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการวิเคราะห์หลักฐาน แต่การศึกษาเกี่ยวกับอคติในระบบนิติวิทยาศาสตร์พบว่า AI อาจขยายอคติที่มีอยู่เดิม หากขาดการกำกับดูแลและกลไกตรวจสอบที่เหมาะสม [3] งานวิจัยเน้นความสำคัญของความโปร่งใส (transparency) ความแม่นยำ (accuracy) และการตรวจสอบอิสระ เพื่อป้องกันความผิดพลาดเชิงระบบ ในทำนองเดียวกัน โมเดลการบูรณาการ AI สำหรับการสืบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์เสนอว่าระบบที่ออกแบบโดยคำนึงถึง explainability, auditability และ legal traceability จะช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือของหลักฐานในชั้นศาล [4] การพัฒนาระบบอัจฉริยะสำหรับงานสอบสวนยังขยายไปสู่การวิเคราะห์เชิงพยากรณ์และการประมวลผลข้อมูลเชิงข้อความ งานวิจัยเกี่ยวกับระบบสืบสวนอัจฉริยะใช้ NLP และ Machine Learning เพื่อสกัดข้อมูลสำคัญจากรื่องเล่าเกี่ยวกับอาชญากรรม ระบุรูปแบบคดี และสนับสนุนการตัดสินใจเชิงรุก [5] ขณะที่ระบบ AI สำหรับตรวจจับการฉ้อโกงใน Dark Web แสดงศักยภาพของ AI ในการจัดการข้อมูลขนาดใหญ่และภัยคุกคามที่ซับซ้อน [6] อย่างไรก็ตาม การใช้เทคโนโลยีอย่างระบบจดจำใบหน้ายังสร้างข้อถกเถียงด้านจริยธรรมและความเป็นส่วนตัว [7]

ในระดับกระบวนการยุติธรรม งานวิจัยด้าน semantic AI framework เสนอการใช้ระบบช่วยวิเคราะห์เอกสารกฎหมายและเชื่อมโยงข้อเท็จจริงกับหลักกฎหมาย [8] ขณะที่กรอบ Digital Forensics ที่ใช้ AI มุ่งทำให้ขั้นตอน acquisition-analysis-presentation เป็นอัตโนมัติ [9] ระบบฐานความรู้สำหรับช่วยตำรวจยังแสดงให้เห็นว่าการรวม NLP กับ data mining สามารถช่วยค้นหาความสัมพันธ์ของข้อมูลได้ [10] บทบาทของมนุษย์ยังคงมีความสำคัญในฐานะผู้ควบคุมและตรวจสอบระบบ AI งานวิจัยชี้ว่า AI ควรเป็นเครื่องมือสนับสนุน ไม่ใช่แทนที่ผู้เชี่ยวชาญ [11] แนวคิด contestable AI เปิดโอกาสให้ผู้ใช้งานตรวจสอบและท้าทายผลลัพธ์ของระบบได้ [12] ระบบสืบสวนสถานที่เกิดเหตุที่ใช้ AI แบบ real-time แสดงให้เห็นถึงการเพิ่มความเร็วและความแม่นยำในการจับคู่หลักฐาน [13] การทบทวนวรรณกรรมเชิงวิพากษ์ยืนยันว่า AI ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจจับอาชญากรรม แต่ต้องมีการกำกับดูแลด้าน bias และความโปร่งใส [14] งานวิจัยเกี่ยวกับความยุติธรรมในกระบวนการพิจารณาคดีเน้นกรอบกำกับดูแลที่ตรวจสอบได้ [15] ขณะที่การวิเคราะห์ภัยคุกคามจาก AI-Crime ชี้ให้เห็นความจำเป็นของการเตรียมพร้อมเชิงเทคโนโลยีและกฎหมาย [16] แนวโน้มระดับโลกสะท้อนบทบาทของ Big Data และ AI ในการวิเคราะห์พยานหลักฐาน [17] การศึกษาภาคปฏิบัติแสดงว่า AI สามารถลดเวลาและความผิดพลาดในกระบวนการยุติธรรม [18] ระบบสนับสนุนการตัดสินใจด้วย Bayesian Networks ช่วยสังเคราะห์หลักฐานเชิงความน่าจะเป็น [19] อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อกังวลเรื่อง admissibility และ reliability ของ AI evidence [20]

บนพื้นฐานของการสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยที่ผ่านมา งานวิจัยนี้ตั้งอยู่บนแนวคิดสำคัญว่า การพัฒนาระบบอัจฉริยะเพื่อสนับสนุนการสอบสวนคดีต้องเป็นการบูรณาการระหว่างเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์กับการตัดสินใจของมนุษย์ ในลักษณะ human-centered AI กล่าวคือ ระบบไม่ได้มีเป้าหมายเพื่อทดแทนบทบาทของพนักงานสอบสวน แต่ทำหน้าที่

เป็นเครื่องมือเชิงวิเคราะห์ที่ช่วยลดภาระงานด้านการประมวลผลข้อมูลจำนวนมาก เพิ่มความสามารถในการเชื่อมโยงหลักฐานเชิงซับซ้อน และสนับสนุนการมองเห็นภาพรวมของคดีอย่างเป็นระบบ แนวคิดหลักของงานวิจัยจึงมุ่งเน้นการออกแบบสถาปัตยกรรมระบบที่ผสาน การวิเคราะห์เอกสารอัตโนมัติ การสร้างโครงข่ายความสัมพันธ์ของหลักฐาน (evidence linkage) และการนำเสนอข้อมูลผ่านแดชบอร์ดเชิงโต้ตอบ ภายใต้กรอบของความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และสามารถอธิบายผลลัพธ์ของ AI ได้อย่างชัดเจน ระบบที่พัฒนาขึ้นจึงถูกออกแบบให้รองรับการทำงานร่วมกันระหว่างมนุษย์และ AI (human-AI collaboration) เพื่อยกระดับคุณภาพการสอบสวน ลดความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ และเพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจเชิงคดี ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาระบบนิติวิทยาศาสตร์ดิจิทัลในยุคข้อมูลขนาดใหญ่

1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

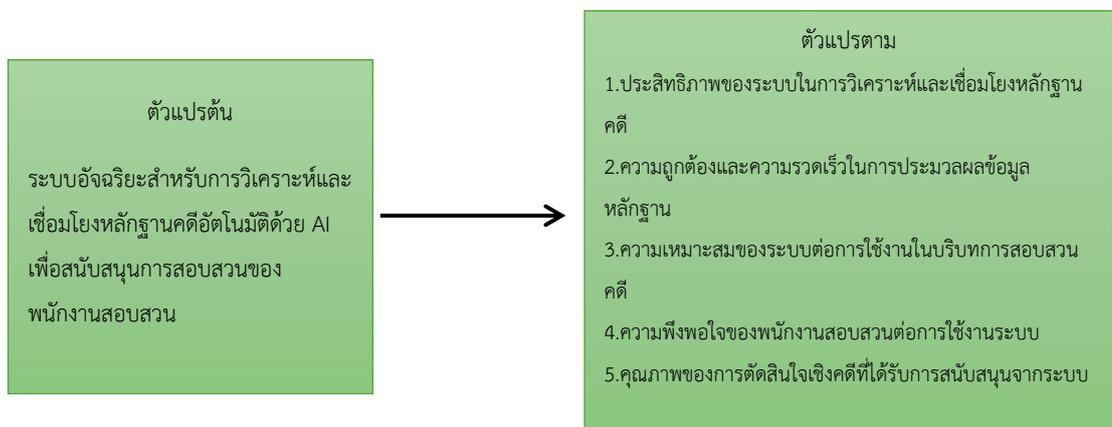
1.2.1 เพื่อพัฒนาระบบอัจฉริยะสำหรับการวิเคราะห์และเชื่อมโยงหลักฐานคดีอัตโนมัติด้วยปัญญาประดิษฐ์ เพื่อสนับสนุนกระบวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน

1.2.2 เพื่อออกแบบและพัฒนาระบบต้นแบบของระบบอัจฉริยะสำหรับการวิเคราะห์เอกสารและเชื่อมโยงหลักฐานคดี โดยใช้เทคนิคปัญญาประดิษฐ์และการแสดงผลผ่านแดชบอร์ด ให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้งานได้จริงในการสอบสวน

1.2.3 เพื่อประเมินประสิทธิภาพ ความถูกต้อง และความเหมาะสมของระบบอัจฉริยะที่พัฒนาขึ้น ในการสนับสนุนการวิเคราะห์และเชื่อมโยงหลักฐานคดีของพนักงานสอบสวน

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบอัจฉริยะสำหรับการวิเคราะห์และเชื่อมโยงหลักฐานคดีอัตโนมัติด้วย AI เพื่อสนับสนุนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน มีขอบเขตของการวิจัยดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัยระบบ

1.3.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable)

ตัวแปรต้นของการวิจัย คือ ระบบอัจฉริยะสำหรับการวิเคราะห์และเชื่อมโยงหลักฐานคดีอัตโนมัติด้วยปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งเป็นระบบที่พัฒนาขึ้นโดยบูรณาการเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่

- 1.3.1.1. โมดูลวิเคราะห์เอกสารและหลักฐานดิจิทัลด้วยเทคนิคการประมวลผลภาษาธรรมชาติและการเรียนรู้ของเครื่อง
- 1.3.1.2. โมดูลเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของหลักฐานและเหตุการณ์คดี (Evidence Linkage) โดยใช้โครงข่ายความรู้ (Knowledge Graph)
- 1.3.1.3. โมดูลอธิบายผลลัพธ์ของระบบปัญญาประดิษฐ์และแดชบอร์ดสำหรับสนับสนุนการตัดสินใจของพนักงานสอบสวน

1.3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ตัวแปรตามของการวิจัย ได้แก่ ผลลัพธ์ที่เกิดจากการใช้ระบบอัจฉริยะในการสนับสนุนการสอบสวน ประกอบด้วย

- 1.3.2.1. ประสิทธิภาพของระบบในการวิเคราะห์และเชื่อมโยงหลักฐานคดี
- 1.3.2.2. ความถูกต้องและความรวดเร็วในการประมวลผลข้อมูลหลักฐาน
- 1.3.2.3. ความเหมาะสมของระบบต่อการใช้งานในบริบทการสอบสวนคดี
- 1.3.2.4. ความพึงพอใจของพนักงานสอบสวนต่อการใช้งานระบบ
- 1.3.2.5. คุณภาพของการตัดสินใจเชิงคดีที่ได้รับการสนับสนุนจากระบบ

1.3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยนี้ คือ บุคลากรด้านการสอบสวนและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์หลักฐานคดี ได้แก่ พนักงานสอบสวน ผู้เชี่ยวชาญด้านนิติวิทยาศาสตร์ดิจิทัล และผู้เชี่ยวชาญด้านระบบสารสนเทศเพื่อการสืบสวน

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย คือ พนักงานสอบสวนและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง จำนวนประมาณ 15 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อใช้ในการทดลองใช้และประเมินประสิทธิภาพและความเหมาะสมของระบบที่พัฒนาขึ้น

1.4 ประโยชน์ของการวิจัย

1.4.1 ได้กรอบแนวคิดของระบบอัจฉริยะสำหรับการวิเคราะห์และเชื่อมโยงหลักฐานคดีอัตโนมัติด้วยปัญญาประดิษฐ์ เพื่อสนับสนุนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานวิจัยและการออกแบบระบบอัจฉริยะด้านการวิเคราะห์หลักฐานและระบบสนับสนุนการตัดสินใจในกระบวนการยุติธรรมในอนาคต

1.4.2 ได้ระบบต้นแบบอัจฉริยะสำหรับการวิเคราะห์เอกสารและเชื่อมโยงหลักฐานคดีด้วยปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งช่วยสนับสนุนการรวบรวม วิเคราะห์ และเชื่อมโยงข้อมูลหลักฐานอย่างเป็นระบบ ลดระยะเวลาในการประมวลผลข้อมูล เพิ่มความถูกต้องและความโปร่งใสของการวิเคราะห์ และยกระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน

1.4.3 ได้ผลการประเมินประสิทธิภาพและความเหมาะสมของระบบอัจฉริยะที่พัฒนาขึ้น ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และระบบสนับสนุนการตัดสินใจไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบวิเคราะห์หลักฐานในหน่วยงานด้านการสอบสวนและกระบวนการยุติธรรม

1.5. กรอบแนวคิดและผลการวิจัย

1.5.1 การออกแบบงานวิจัย (Research Design)

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบจำลองอัจฉริยะสำหรับการวิเคราะห์และเชื่อมโยงหลักฐานคดีอัตโนมัติด้วย AI เพื่อสนับสนุนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน” ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพัฒนา (Design and Development Research: DDR) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบ พัฒนา และประเมินระบบอัจฉริยะสำหรับสนับสนุนการวิเคราะห์หลักฐานคดี

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะหลัก ได้แก่

1. การสังเคราะห์องค์ความรู้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนารอบแนวคิดและออกแบบสถาปัตยกรรมของระบบวิเคราะห์และเชื่อมโยงหลักฐานคดี
2. การพัฒนาและประเมินระบบต้นแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ความถูกต้อง และความเป็นไปได้ในการนำระบบไปประยุกต์ใช้จริงในการสอบสวน

ภาพที่ 2 การออกแบบงานวิจัยระบบ

1.5.2 ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์วรรณกรรมและการพัฒนารอบแนวคิด (ตามแนวทาง IPOF)

การวิจัยสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตารางสังเคราะห์เชิงองค์ประกอบของงานวิจัย

Component	Content (สรุปสาระสำคัญ)	Ref.
AI-driven Digital Forensics Automation	การใช้ AI ทำให้กระบวนการเก็บ วิเคราะห์ และจัดการหลักฐานดิจิทัลเป็นอัตโนมัติ ครอบคลุม ML, DL, NLP, Computer Vision และ XAI เพื่อเพิ่มความแม่นยำและลดเวลาในการสืบสวน	[1], [9]
Reliability & Explainable AI in Forensic Evidence	กรอบแนวคิดเพื่อประเมินความน่าเชื่อถือของ AI evidence โดยเน้น explainability, validation และการยอมรับทางกฎหมาย เพื่อให้หลักฐานจาก AI ใช้ในศาลได้	[2], [4], [11], [20]
Bias, Ethics & Governance in AI Justice Systems	การวิเคราะห์อคติของ AI ความโปร่งใส และการกำกับดูแลทางกฎหมาย เน้น human oversight และ ethical AI ในกระบวนการยุติธรรม	[3], [7], [14], [15], [16]
AI-based Crime Analysis & Predictive Investigation	การใช้ NLP และ ML วิเคราะห์ข้อมูลอาชญากรรม พยากรณ์รูปแบบคดี และสนับสนุนการสืบสวนเชิงรุก	[5], [6], [10], [13]
Semantic & Knowledge-based Evidence Linking	การใช้ semantic modeling, knowledge graph และ knowledge-based systems เพื่อเชื่อมโยงหลักฐานและสกัดความรู้จากเอกสารคดี	[8], [10], [12]

Decision Support Systems for Judicial & Investigation	ระบบสนับสนุนการตัดสินใจด้วย Bayesian networks, predictive analytics และ contestable AI เพื่อช่วยลด cognitive overload และเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ	[12], [18], [19]
Big Data & Evidence Analytics Infrastructure	การประยุกต์ Big Data analytics และแพลตฟอร์มวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดการหลักฐานจำนวนมาก	[6], [17]
Human-AI Collaboration Framework	การออกแบบระบบที่เน้น human-in-the-loop และ contestable AI เพื่อให้มนุษย์สามารถตรวจสอบและควบคุม AI ได้	[11], [12], [14]

จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องจำนวน 20 เรื่อง พบว่างานวิจัยสามารถจัดกลุ่มองค์ความรู้ได้เป็น 8 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) การทำ Digital Forensics แบบอัตโนมัติด้วย AI (2) ความน่าเชื่อถือและ Explainable AI ในหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ (3) ประเด็นอคติ จริยธรรม และธรรมาภิบาลของ AI (4) การวิเคราะห์อาชญากรรมและการสืบสวนเชิงพยากรณ์ (5) การเชื่อมโยงหลักฐานด้วย Semantic และ Knowledge-based systems (6) ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (7) โครงสร้างพื้นฐาน Big Data สำหรับการวิเคราะห์หลักฐาน และ (8) กรอบการทำงานแบบ Human-AI collaboration

งานวิจัยกลุ่มแรกแสดงให้เห็นว่า AI สามารถทำให้กระบวนการวิเคราะห์หลักฐานดิจิทัลเป็นอัตโนมัติ ลดเวลาและเพิ่มความแม่นยำในการสืบสวน ซึ่งสอดคล้องโดยตรงกับเป้าหมายของงานวิจัยนี้ที่ต้องการพัฒนาระบบอัจฉริยะเพื่อช่วยวิเคราะห์หลักฐานคดี ขณะที่กลุ่มงานวิจัยด้าน reliability และ explainable AI ชี้ให้เห็นว่าระบบที่นำมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมต้องสามารถอธิบายผลลัพธ์และตรวจสอบได้ ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในการออกแบบระบบของงานวิจัยนี้

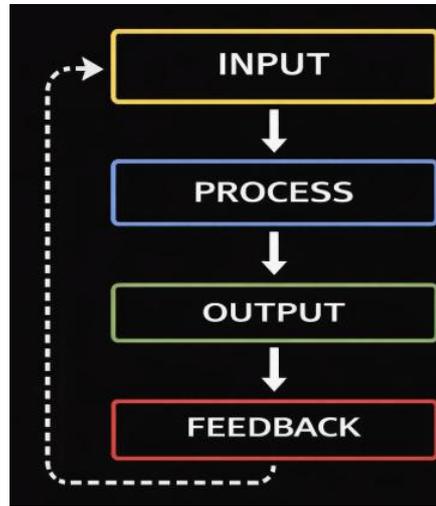
ในด้านจริยธรรมและอคติของ AI งานวิจัยจำนวนมากเน้นความสำคัญของการกำกับดูแลและ human oversight เพื่อป้องกันความผิดพลาดเชิงระบบ ประเด็นนี้มีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบวิเคราะห์หลักฐานที่ต้องรองรับการตรวจสอบโดยพนักงานสอบสวน ไม่ใช่การแทนที่มนุษย์ แต่เป็นการเสริมศักยภาพการทำงาน

งานวิจัยเกี่ยวกับ semantic modeling และ knowledge-based systems แสดงบทบาทสำคัญของการเชื่อมโยงหลักฐานและการสกัดความรู้จากเอกสาร ซึ่งเป็นแกนหลักของงานวิจัยนี้ โดยระบบที่พัฒนาจะใช้แนวคิด knowledge graph และ NLP เพื่อสร้างโครงข่ายความสัมพันธ์ของหลักฐานคดี ขณะที่งานวิจัยด้าน decision support systems สนับสนุนแนวคิดการใช้แดชบอร์ดและระบบช่วยตัดสินใจเพื่อลดภาระทางความคิดของผู้ใช้งาน

นอกจากนี้ งานวิจัยด้าน Big Data analytics ชี้ให้เห็นความจำเป็นของโครงสร้างพื้นฐานสำหรับจัดการข้อมูลหลักฐานจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับการออกแบบระบบในงานวิจัยนี้ที่ต้องรองรับข้อมูลหลายรูปแบบ ในขณะที่แนวคิด Human-AI collaboration สนับสนุนการออกแบบระบบที่เน้น human-in-the-loop และ contestable AI เพื่อให้พนักงานสอบสวนสามารถควบคุมและตรวจสอบผลลัพธ์ของระบบได้

งานวิจัยที่ผ่านมาให้รากฐานทางทฤษฎีและเทคโนโลยีที่สำคัญสำหรับการพัฒนาระบบอัจฉริยะด้านการวิเคราะห์หลักฐาน อย่างไรก็ตาม งานวิจัยส่วนใหญ่ยังมุ่งเน้นเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง เช่น การวิเคราะห์หลักฐานอัตโนมัติ หรือระบบช่วยตัดสินใจ แต่ยังขาดการบูรณาการองค์ประกอบทั้งหมดเข้าด้วยกันในระบบเดียวที่ออกแบบมาเพื่อสนับสนุนการทำงานของพนักงานสอบสวนโดยตรง งานวิจัยนี้จึงมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงองค์ความรู้เหล่านี้เข้าด้วยกัน เพื่อพัฒนาระบบอัจฉริยะที่ครอบคลุมการวิเคราะห์เอกสาร การเชื่อมโยงหลักฐาน และการสนับสนุนการตัดสินใจเชิงคดีอย่างเป็นระบบ

จากตารางสังเคราะห์งานวิจัยนี้เพื่อนำมาพัฒนา กรอบแนวคิดระบบภายใต้โมเดล IPOF (Input–Process–Output–Feedback)

ภาพที่ 3 IPOF

ภาพแสดงกรอบแนวคิดของระบบอัจฉริยะสำหรับการวิเคราะห์และเชื่อมโยงหลักฐานคดีอัตโนมัติ โดยใช้โมเดล Input–Process–Output–Feedback (IPOF) เพื่ออธิบายโครงสร้างและลำดับการทำงานของระบบอย่างเป็นระบบ ระบบถูกออกแบบให้รองรับการวิเคราะห์ข้อมูลหลักฐานจำนวนมาก การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูล และการสนับสนุนการตัดสินใจของพนักงานสอบสวน ผ่านการบูรณาการเทคนิคปัญญาประดิษฐ์และระบบสนับสนุนการตัดสินใจ

1. Input ข้อมูลนำเข้าสู่ระบบ

ส่วน Input ประกอบด้วยแหล่งข้อมูลหลักฐานจากหลายแหล่ง ได้แก่ ข้อมูลหลักฐานดิจิทัล เช่น รายงานการสอบสวน บันทึกคำให้การ เอกสารคดีอิเล็กทรอนิกส์ ภาพและวิดีโอจากกล้องวงจรปิด รวมถึงข้อมูลจากฐานข้อมูลผู้ต้องสงสัยและข้อมูลเหตุการณ์คดี นอกจากนี้ ระบบยังรับข้อมูลจากผู้ใช้งาน เช่น คำค้นหาและสมมติฐานของพนักงานสอบสวน ข้อมูลทั้งหมดนี้ทำหน้าที่เป็นข้อมูลตั้งต้นสำหรับการวิเคราะห์ของระบบ

2. Process กระบวนการประมวลผลอัจฉริยะ

ในขั้นตอน Process ระบบทำการประมวลผลผ่านโมดูลหลัก 3 ส่วน ได้แก่

- โมดูลวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis Module) ใช้เทคนิคการประมวลผลภาษาธรรมชาติ (NLP) และ Machine Learning เพื่อสกัดข้อมูลสำคัญจากเอกสาร เช่น ชื่อบุคคล เหตุการณ์ สถานที่ และเวลา พร้อมแปลงข้อมูลที่ไม่เป็นโครงสร้างให้เป็นข้อมูลเชิงโครงสร้าง
- โมดูลเชื่อมโยงหลักฐาน (Evidence Linking Module) ใช้ Knowledge Graph เพื่อสร้างโครงข่ายความสัมพันธ์ระหว่างหลักฐาน ช่วยระบุความเชื่อมโยงระหว่างบุคคล เหตุการณ์ และวัตถุพยาน
- โมดูลวิเคราะห์อัจฉริยะ (AI Reasoning Module) ทำการวิเคราะห์รูปแบบคดี จัดลำดับความสำคัญของหลักฐาน และสนับสนุนการตั้งสมมติฐานเชิงสืบสวน

กระบวนการทั้งหมดทำงานร่วมกันเพื่อสร้างการวิเคราะห์ที่ครอบคลุมและเป็นระบบ

3. Output ผลลัพธ์ของระบบ

ผลลัพธ์ของระบบอยู่ในรูปแบบของรายงานวิเคราะห์หลักฐานอัตโนมัติ แผนผังความสัมพันธ์ของคดี และแดชบอร์ดแสดงผลเชิงภาพ ซึ่งช่วยให้พนักงานสอบสวนสามารถเข้าใจสถานการณ์ของคดีได้อย่างรวดเร็ว ระบบยังให้ข้อเสนอแนะเชิงสืบสวนเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ

4. Feedback การป้อนกลับและการปรับปรุงระบบ

ส่วน Feedback เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาระบบอย่างต่อเนื่อง โดยรวบรวมความคิดเห็นและการประเมินจากผู้ใช้งาน รวมถึงข้อมูลเชิงระบบเพื่อนำไปปรับปรุงโมเดล AI การเรียนรู้จากข้อมูลใหม่ และเพิ่มความแม่นยำของระบบ การประเมินประสิทธิภาพครอบคลุมด้านความถูกต้อง ความรวดเร็ว และความพึงพอใจของผู้ใช้งาน

1.5.3 การพัฒนาระบบอัจฉริยะสำหรับการวิเคราะห์และเชื่อมโยงหลักฐานคดีอัตโนมัติด้วย AI

จากกรอบแนวคิดของระบบอัจฉริยะภายใต้โมเดล IPOF ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือสำหรับประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดระบบในรูปแบบแบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ โดยกำหนดข้อคำถามให้ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญของระบบวิเคราะห์และเชื่อมโยงหลักฐานคดีอัตโนมัติ จำนวน 18 รายการ แบ่งออกเป็น 5 มิติ ได้แก่

1. คุณภาพของระบบ (System Quality) ความสามารถของระบบในการรวบรวม จัดการ และแสดงผลข้อมูลหลักฐานคดี
2. คุณภาพของปัญญาประดิษฐ์ (Intelligence Quality) ความแม่นยำของ AI ในการวิเคราะห์เอกสารและเชื่อมโยงหลักฐาน
3. คุณภาพการตัดสินใจ (Decision Support Quality) ความสามารถของระบบในการสนับสนุนการวิเคราะห์เชิงคดี
4. ความสามารถในการเรียนรู้และปรับตัว (Learning & Adaptation Quality) การปรับปรุงโมเดลจากข้อมูลและ Feedback
5. ผลกระทบต่อผู้ใช้งาน (User & Operational Impact Quality) ประโยชน์ต่อกระบวนการสอบสวน

แบบสอบถามใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับน้อยที่สุด (1) ถึงระดับมากที่สุด (5) พร้อมช่องสำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงกรอบแนวคิดของระบบให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.5.4 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยจัดส่งเอกสารกรอบแนวคิดของระบบอัจฉริยะสำหรับการวิเคราะห์และเชื่อมโยงหลักฐานคดี พร้อมแบบสอบถามการประเมินความเหมาะสมให้แก่ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 15 คน ประกอบด้วย

- ผู้เชี่ยวชาญด้านการสืบสวน จำนวน 5 คน
- ผู้เชี่ยวชาญด้านปัญญาประดิษฐ์ จำนวน 5 คน
- ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบสารสนเทศ จำนวน 5 คน

การเก็บข้อมูลดำเนินการในรูปแบบออนไลน์ ผู้เชี่ยวชาญศึกษากรอบแนวคิดของระบบและประเมินแต่ละรายการตามความคิดเห็นเชิงวิชาชีพ ข้อมูลที่ได้รับถูกตรวจสอบความครบถ้วนก่อนนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

1.5.5 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่

- ค่าเฉลี่ย (Mean)
- ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD)

เพื่ออธิบายระดับความเหมาะสมของกรอบแนวคิดระบบในแต่ละมิติ โดยกำหนดเกณฑ์การแปลผลดังนี้

- 4.50–5.00 = เหมาะสมในระดับมากที่สุด

- 3.50–4.49 = เหมาะสมในระดับมาก
- 2.50–3.49 = เหมาะสมในระดับปานกลาง
- 1.50–2.49 = เหมาะสมในระดับน้อย
- 1.00–1.49 = เหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

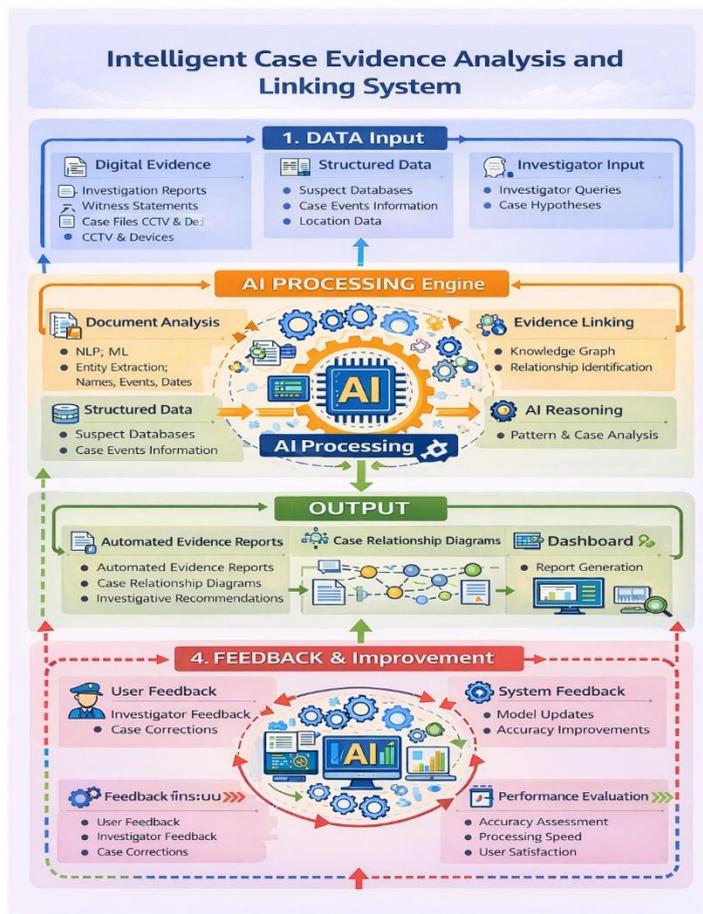
ผลการวิเคราะห์ถูกนำมาใช้ประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดและเป็นแนวทางในการปรับปรุงการออกแบบระบบให้สอดคล้องกับการใช้งานจริงในกระบวนการสอบสวน

1.5.6 ข้อควรพิจารณาทางจริยธรรม

งานวิจัยนี้ให้ความสำคัญกับหลักจริยธรรมการวิจัย โดยไม่มีการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลหรือข้อมูลคดีจริงที่มีความอ่อนไหว การประเมินดำเนินการในระดับกรอบแนวคิดเชิงระบบ ผู้เชี่ยวชาญทุกคนได้รับแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย และข้อมูลที่ได้รับจะถูกนำเสนอในภาพรวมโดยไม่เปิดเผยตัวตน เพื่อคุ้มครองความเป็นส่วนตัวและความเป็นอิสระทางวิชาชีพของผู้เข้าร่วมการประเมิน

1.6 ผลการวิจัย

1.6.1. โครงสร้างกรอบแนวคิดระบบ ICE-ALS

ภาพที่ 3 ระบบระบบอัจฉริยะสำหรับการวิเคราะห์และเชื่อมโยงหลักฐานคดีอัตโนมัติด้วย AI

ภาพแสดงกรอบการทำงานของระบบ Intelligent Case Evidence Analysis and Linking System ซึ่ง ออกแบบภายใต้โมเดล Input-Process-Output-Feedback (IPOF) เพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์และเชื่อมโยงหลักฐานคดี โดยใช้ปัญญาประดิษฐ์ ระบบแบ่งออกเป็น 4 ส่วนหลักที่ทำงานเชื่อมโยงกันเป็นวงจรต่อเนื่อง ได้แก่ การนำเข้าสู่ข้อมูล (Input) การประมวลผลอัจฉริยะ (Process) การแสดงผลลัพธ์ (Output) และการป้อนกลับเพื่อปรับปรุงระบบ (Feedback)

ในส่วน Input ระบบรับข้อมูลจากหลายแหล่ง ได้แก่ หลักฐานดิจิทัล เช่น รายงานการสอบสวน คำให้การพยาน เอกสารคดี และ ข้อมูลจากกล้องวงจรปิด รวมถึงข้อมูลเชิงโครงสร้างจากฐานข้อมูลผู้ต้องสงสัยและเหตุการณ์คดี นอกจากนี้ยังรับข้อมูลจาก พนักงานสอบสวน เช่น คำค้นหาและสมมติฐานของคดี ข้อมูลทั้งหมดถูกส่งเข้าสู่ระบบเพื่อการวิเคราะห์

ในส่วน Process ระบบใช้ AI Processing Engine เป็นแกนหลัก ประกอบด้วยโมดูลวิเคราะห์เอกสารด้วยเทคนิค NLP และ Machine Learning เพื่อสกัดข้อมูลสำคัญ โมดูลเชื่อมโยงหลักฐานด้วย Knowledge Graph เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคล เหตุการณ์ และวัตถุพยาน และโมดูลการให้เหตุผลของ AI เพื่อวิเคราะห์รูปแบบคดีและสนับสนุนการตั้งสมมติฐานเชิง สืบสวน

ส่วน Output แสดงผลในรูปแบบรายงานวิเคราะห์หลักฐานอัตโนมัติ แผนภาพความสัมพันธ์ของคดี และแดชบอร์ดเชิงโต้ตอบ ที่ช่วยให้พนักงานสอบสวนเข้าใจภาพรวมของคดีและตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วน Feedback ทำหน้าที่รวบรวมความคิดเห็นจากผู้ใช้งานและข้อมูลเชิงระบบ เพื่อนำไปปรับปรุงโมเดล AI เพิ่มความแม่นยำ และประเมินประสิทธิภาพของระบบในด้านความถูกต้อง ความรวดเร็ว และความพึงพอใจของผู้ใช้

โดยรวม ระบบนี้สะท้อนแนวคิด human-AI collaboration ที่ AI ทำหน้าที่สนับสนุนการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนมาก ขณะที่ พนักงานสอบสวนยังคงเป็นผู้ตัดสินใจหลักในกระบวนการสืบสวน

1.6.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดโดยผู้เชี่ยวชาญ

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดระบบวิเคราะห์และเชื่อมโยงหลักฐานคดีอัตโนมัติด้วย AI

(มาตรฐานค่า 5 ระดับ, n = 15 ผู้เชี่ยวชาญ)

มิติการประเมิน	รหัส	รายการประเมิน	Mean ($\bar{x}$)	S.D.	ระดับ
System Quality	1	ระบบสามารถรวบรวมข้อมูลหลักฐานคดีได้ครบถ้วน	4.40	0.51	มาก
	2	ข้อมูลมีความเหมาะสมต่อการวิเคราะห์ด้วย AI	4.73	0.46	มากที่สุด
	3	โครงสร้างข้อมูลรองรับการเชื่อมโยงหลักฐานได้ดี	4.47	0.46	มาก
total			4.53	0.50	มากที่สุด
AI Intelligence Quality	4	ระบบ AI วิเคราะห์เอกสารได้ถูกต้อง	4.40	0.51	มาก
	5	ระบบสามารถเชื่อมโยงหลักฐานได้แม่นยำ	4.40	0.51	มาก
	6	การอธิบายผลลัพธ์ของ AI เข้าใจง่าย	4.47	0.52	มาก
	7	ระบบช่วยลดภาระงานวิเคราะห์ของพนักงานสอบสวน	4.53	0.35	มากที่สุด
total			4.45	0.50	มาก

สัมมนาวิชาการ เทคโนโลยีดิจิทัลมีเดีย ระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 3

Decision Support Quality	8	ระบบช่วยสรุปพฤติกรรมคดีได้ชัดเจน	4.53	0.52	มากที่สุด
	9	Dashboard สนับสนุนการตัดสินใจได้ดี	4.53	0.52	มากที่สุด
	10	ข้อมูลที่แสดงช่วยเพิ่มความแม่นยำในการตัดสินใจ	4.49	0.51	มาก
total			4.52	0.51	มากที่สุด
Operational Usability	11	ระบบใช้งานง่ายสำหรับพนักงานสอบสวน	4.53	0.52	มากที่สุด
	12	ระบบเหมาะสมกับบริบทงานสอบสวนจริง	4.40	0.51	มาก
	13	ระบบช่วยลดเวลาในการวิเคราะห์คดี	4.53	0.49	มากที่สุด
total			4.49	0.50	มาก
Trust & Impact Quality	14	ระบบมีความน่าเชื่อถือในการใช้งาน	4.33	0.49	มาก
	15	ระบบช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสอบสวน	4.67	0.49	มากที่สุด
	16	ระบบมีศักยภาพในการนำไปใช้งานจริง	4.49	0.52	มาก
total			4.50	0.51	มากที่สุด
Total			4.50	0.50	มากที่สุด

จากผลการประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดระบบวิเคราะห์และเชื่อมโยงหลักฐานคดีอัตโนมัติด้วย AI โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 15 คน พบว่า โดยภาพรวมระบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.50) สะท้อนให้เห็นว่ากรอบแนวคิดของระบบมีความสอดคล้องกับการใช้งานจริงในกระบวนการสอบสวน และสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดเป็นระบบต้นแบบได้

เมื่อพิจารณาเป็นรายมิติ พบว่า ด้านคุณภาพของระบบ (System Quality) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) แสดงให้เห็นว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าระบบสามารถรวบรวมและจัดโครงสร้างข้อมูลหลักฐานได้อย่างเหมาะสม รองลงมาคือ ด้านการสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support Quality) ($\bar{X} = 4.52$) ซึ่งสะท้อนว่าระบบสามารถช่วยสรุปข้อมูลคดีและสนับสนุนการตัดสินใจของพนักงานสอบสวนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในส่วนของ ความน่าเชื่อถือและผลกระทบของระบบ (Trust & Impact Quality) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) แสดงว่าระบบมีศักยภาพในการเพิ่มประสิทธิภาพการสอบสวนและสามารถนำไปใช้งานจริงได้ ขณะที่ ด้านการใช้งาน (Operational Usability) ($\bar{X} = 4.49$) และ ด้านคุณภาพของปัญญาประดิษฐ์ (AI Intelligence Quality) ($\bar{X} = 4.45$) อยู่ในระดับมาก ซึ่งบ่งชี้ว่าระบบมีความเหมาะสมต่อการใช้งานและสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยสรุป ผลการประเมินยืนยันว่ากรอบแนวคิดของระบบมีความเหมาะสมในทุกมิติ และมีความพร้อมสำหรับการพัฒนาเป็นระบบอัจฉริยะเพื่อสนับสนุนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนในขั้นตอนถัดไป

1.7 อภิปราย

อภิปรายผล

ได้ครับ — ด้านล่างคือ อภิปรายผลที่เพิ่มเลขอ้างอิง Literature Review แบบเชิงวิชาการ โดยใช้หมายเลขอ้างอิง [1]–[20] จากชุดวรรณกรรมที่เราสังเคราะห์ไว้ก่อนหน้า เพื่อให้คุณสามารถนำไปใส่ในบทที่ 1.7 หรือบทที่ 4 ได้ทันที

1.7 อภิปรายผล (เชื่อมโยงกับ Literature Review พร้อมเลขอ้างอิง)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่างานวิจัยด้านการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในกระบวนการยุติธรรมส่วนใหญ่ มุ่งเน้นการพัฒนา AI-driven digital forensics เพื่อให้กระบวนการวิเคราะห์หลักฐานเป็นอัตโนมัติและเพิ่มความแม่นยำของการสืบสวน [1], [9] รวมถึงการพัฒนากระบวนการวิเคราะห์เอกสารและการเชื่อมโยงข้อมูลเชิงความหมาย [5], [8], [10] อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่ผ่านมาโดยมากยังพัฒนาองค์ประกอบเหล่านี้แบบแยกส่วน ซึ่งสะท้อนถึงช่องว่างของงานวิจัยที่ขาดการบูรณาการระบบวิเคราะห์หลักฐาน การเชื่อมโยงข้อมูล และระบบสนับสนุนการตัดสินใจไว้ในแพลตฟอร์มเดียว

งานวิจัยนี้ได้พัฒนารอบแนวคิดของระบบภายใต้โมเดล Input–Process–Output–Feedback (IPOF) เพื่อเติมเต็มช่องว่างดังกล่าว โดยบูรณาการเทคนิคการวิเคราะห์เอกสารด้วย NLP การเชื่อมโยงหลักฐานด้วย knowledge graph และระบบ dashboard สำหรับสนับสนุนการตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของระบบ semantic evidence linking และ knowledge-based systems ที่เสนอในวรรณกรรม [8], [12] ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญที่อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ยืนยันว่าการออกแบบระบบแบบบูรณาการมีความเหมาะสมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทการสอบสวนจริงได้

เมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยด้าน reliability และ explainable AI พบว่าระบบที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อเสนอในวรรณกรรมที่เน้นความโปร่งใสและการตรวจสอบได้ของ AI evidence [2], [4], [11], [20] โดยเฉพาะแนวคิด human oversight และ contestable AI ซึ่งมีความสำคัญต่อการสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม การอภิปรายผลยังสะท้อนว่าการพัฒนา explainable AI เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมในขั้นตอนต่อไป

ในมิติของ System Quality และ Decision Support Quality ที่ได้รับการประเมินสูง ผลลัพธ์สอดคล้องกับทฤษฎีระบบสนับสนุนการตัดสินใจและงานวิจัยด้าน DSS สำหรับการสอบสวนที่ชี้ว่าการจัดโครงสร้างข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลเชิงภาพ ช่วยลดภาระทางความคิดและเพิ่มประสิทธิภาพการตัดสินใจ [11], [12], [18], [19] การใช้ dashboard เชิงโต้ตอบในระบบ ช่วยให้พนักงานสอบสวนสามารถเข้าใจความสัมพันธ์ของหลักฐานได้รวดเร็วและเป็นระบบ

ในด้าน AI-based crime analysis และ predictive investigation งานวิจัยนี้สอดคล้องกับวรรณกรรมที่แสดงศักยภาพของ AI ในการวิเคราะห์รูปแบบอาชญากรรมและสนับสนุนการสืบสวนเชิงรุก [5], [6], [10], [13] ขณะเดียวกัน การอภิปรายยังเน้นว่าการนำระบบไปใช้งานจริงต้องคำนึงถึงประเด็นด้านอคติของอัลกอริทึม จริยธรรม และการกำกับดูแล AI ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ได้รับการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางในวรรณกรรม [3], [7], [14], [15], [16]

ผลการประเมินในมิติ Trust & Impact สะท้อนว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเชื่อมั่นต่อศักยภาพของระบบในการเพิ่มประสิทธิภาพการสอบสวน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเชิงประจักษ์ที่แสดงให้เห็นว่า AI สามารถลดเวลาและความผิดพลาดในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างมีนัยสำคัญ [17], [18] อย่างไรก็ตาม วรรณกรรมยังชี้ว่าการนำ AI ไปใช้ต้องมีกรอบการประเมินความน่าเชื่อถือและมาตรฐานทางกฎหมายที่ชัดเจน [2], [20]

โดยสรุป งานวิจัยนี้ช่วยเติมเต็ม research gap ที่ระบุใน Literature Review โดยเสนอกรอบแนวคิดของระบบอัจฉริยะที่บูรณาการ AI analytics + evidence linking + decision support + feedback learning เข้าไว้ด้วยกันอย่างเป็นระบบ ภายใต้แนวคิด human-AI collaboration [11], [12], [14] ซึ่งมีศักยภาพในการยกระดับกระบวนการสอบสวนคดีในยุคดิจิทัล และเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาระบบต้นแบบและการประยุกต์ใช้ในอนาคต

1.8. สรุปผลการวิจัย

1.8.1 สรุปผล

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาบระบบอัจฉริยะสำหรับกาวิเคราะห์และเชื่อมโยงหลักฐานคดีอัตโนมัติด้วย AI เพื่อสนับสนุนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน” มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากรอบแนวคิดและระบบอัจฉริยะสำหรับสนับสนุนการวิเคราะห์หลักฐานคดี โดยบูรณาการเทคนิคปัญญาประดิษฐ์ การเชื่อมโยงข้อมูล และระบบสนับสนุนการตัดสินใจ เพื่อยกระดับประสิทธิภาพของกระบวนการสอบสวนในยุคดิจิทัล

การวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพัฒนา (Design and Development Research: DDR) โดยเริ่มจากการสังเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับ AI ในงานนิติวิทยาศาสตร์ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ และการเชื่อมโยงข้อมูลหลักฐาน เพื่อนำมาพัฒนากรอบแนวคิดของระบบภายใต้โมเดล Input-Process-Output-Feedback (IPOF)

ระบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่

- การรวบรวมข้อมูลหลักฐานดิจิทัลและเอกสารคดี (Input)
- การวิเคราะห์เอกสารด้วย NLP และการเชื่อมโยงหลักฐานด้วย knowledge graph (Process)
- การแสดงผลผ่าน dashboard เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ (Output)
- กลไกการเรียนรู้จาก feedback เพื่อปรับปรุงระบบ (Feedback)

ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 15 คน พบว่ากรอบแนวคิดของระบบมีความเหมาะสมในระดับ มากถึงมากที่สุดในทุกมิติ โดยเฉพาะด้านคุณภาพของระบบและการสนับสนุนการตัดสินใจ ซึ่งสะท้อนว่าระบบมีศักยภาพในการนำไปพัฒนาเป็นระบบต้นแบบสำหรับใช้งานจริง

ผลการวิจัยยืนยันว่าการบูรณาการ AI กับระบบสนับสนุนการตัดสินใจภายใต้กรอบ IPOF สามารถตอบโจทย์ความซับซ้อนของการวิเคราะห์หลักฐานคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระบบช่วยลดภาระงานของพนักงานสอบสวน เพิ่มความแม่นยำในการเชื่อมโยงหลักฐาน และสนับสนุนการตัดสินใจเชิงคดี

การออกแบบระบบภายใต้แนวคิด human-AI collaboration เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ระบบได้รับการประเมินในระดับสูง เนื่องจาก AI ทำหน้าที่สนับสนุนการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนมาก ขณะที่มนุษย์ยังคงควบคุมการตัดสินใจหลัก

อย่างไรก็ตาม การอภิปรายผลยังชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาระบบในอนาคตควรมุ่งเน้นด้าน explainable AI, ความโปร่งใสของอัลกอริทึม และการกำกับดูแลด้านจริยธรรม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการใช้งานจริง

1.8.2. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่ากรอบแนวคิดของระบบอัจฉริยะสำหรับการวิเคราะห์และเชื่อมโยงหลักฐานคดีมีศักยภาพในการนำไปพัฒนาเป็นระบบต้นแบบเพื่อใช้งานจริงในหน่วยงานด้านการสอบสวน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำกรอบแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบและพัฒนาระบบต้นแบบ เพื่อทดลองใช้งานในบริบทการสอบสวนจริง ซึ่งจะช่วยประเมินความเหมาะสมของระบบในสภาพแวดล้อมการทำงานจริง และเปิดโอกาสให้มีการปรับปรุงระบบตามความต้องการของผู้ใช้งาน นอกจากนี้ การพัฒนาระบบดังกล่าวจำเป็นต้องมีมาตรฐานการจัดการข้อมูลหลักฐานดิจิทัลที่ชัดเจน เพื่อรองรับการประมวลผลด้วยปัญญาประดิษฐ์อย่างมีประสิทธิภาพ การกำหนดมาตรฐานด้านโครงสร้างข้อมูล การจัดเก็บ และการแลกเปลี่ยนข้อมูล จะช่วยเพิ่มความสอดคล้องของข้อมูลและลดข้อผิดพลาดในการวิเคราะห์

อีกประเด็นสำคัญคือการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร โดยควรมีการฝึกอบรมพนักงานสอบสวนให้มีความรู้และความเข้าใจในการใช้งานระบบอัจฉริยะ เพื่อให้สามารถใช้เครื่องมือดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถตีความผลลัพธ์จากระบบได้อย่างถูกต้อง ขณะเดียวกัน การนำระบบอัจฉริยะไปใช้ในกระบวนการสอบสวนจำเป็นต้องคำนึงถึงประเด็นด้านจริยธรรมและความเป็นส่วนตัวของข้อมูล จึงควรกำหนดแนวทางการกำกับดูแลที่ชัดเจน เพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลและสร้างความเชื่อมั่นต่อการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการยุติธรรม

1.8.3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

สำหรับการวิจัยในอนาคต ควรมุ่งเน้นการพัฒนาระบบต้นแบบจากกรอบแนวคิดที่นำเสนอในงานวิจัยนี้ และดำเนินการทดสอบในสถานการณ์การสอบสวนจริง เพื่อประเมินประสิทธิภาพของระบบในเชิงปฏิบัติ การศึกษาดังกล่าวจะช่วยให้เข้าใจข้อจำกัดของระบบและแนวทางการปรับปรุงให้เหมาะสมกับการใช้งานจริง

นอกจากนี้ ควรมีการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับ explainable AI ในบริบทของงานสอบสวน เพื่อเพิ่มความโปร่งใสและความสามารถในการอธิบายผลลัพธ์ของระบบ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสร้างความเชื่อมั่นในการใช้งาน

การวิจัยด้านความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัวของข้อมูลก็เป็นประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ โดยเฉพาะการปกป้องข้อมูลหลักฐานที่มีความอ่อนไหว รวมถึงการศึกษากฎการบูรณาการระบบ AI กับฐานข้อมูลระดับองค์กร เพื่อรองรับการทำงานในระดับหน่วยงานขนาดใหญ่

สุดท้าย การพัฒนาโมเดล AI สำหรับการพยากรณ์รูปแบบอาชญากรรมและการวิเคราะห์แนวโน้มเชิงสืบสวน จะช่วยขยายขอบเขตของระบบจากการวิเคราะห์ย้อนหลังไปสู่การสนับสนุนการป้องกันและวางแผนเชิงรุกในอนาคต

1.9. รายการอ้างอิง (Reference)

[1] J. O. Ajayi, E. D. Etim, I. A. Essien, E. Cadet, L. A. Babatunde, E. D. Erigha, and E. Obuse, "AI-Driven Digital Forensics: Automating Evidence Gathering and Analysis," *Shodhshauryam, International Scientific Refereed Research Journal*, vol. 6, no. 5, pp. 220–249, Sep.–Oct. 2023.

[2] J. M. Duran, D. van der Vloed, A. Ruifrok, and R. J. F. Ypma, "From understanding to justifying: Computational reliabilism for AI-based forensic evidence evaluation," *Forensic Science International: Synergy*, vol. 9, Art. no. 100554, 2024.

[3] I. Hefetz, "Evaluating bias in forensic evidence: From expert analysis to AI-based decision tools," *Forensic Science International: Synergy*, vol. 11, Art. no. 100645, 2025.

- [4] V. Kuliush, Y. Chornous, O. Kharkevych, O. Vasylova, and V. Matsak, "The use of artificial intelligence systems to support forensic actions in computer crimes investigations," *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*, vol. 103, no. 22, pp. 9543–9558, Nov. 2025.
- [5] S. A. Mohiddin, V. Jahnavi, A. Praveen, M. F. S. Begum, and C. V. P. Sai, "Crime AI: Intelligent crime investigation and prevention system using artificial intelligence and machine learning for predictive policing and forensic data analysis," *Journal of Nonlinear Analysis and Optimization*,
- [6] R. Rawat, V. Mahor, S. Chirgaiya, R. N. Shaw, and A. Ghosh, "Artificial intelligence security threat, crime, and forensics: Taxonomy and open issues," *Informatica*, vol. 47, pp. 51–62, 2023.
- [7] Z. Ahmed Khan and A. Rizvi, "AI based facial recognition technology and criminal justice: Issues and challenges," *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, vol. 12, no. 14, pp. 3384–3392, 2021.
- [8] Y. Jin and H. He, "An artificial-intelligence-based semantic assist framework for judicial trials," *Asian Journal of Law and Society*, vol. 7, pp. 531–540, 2020.
- [9] P. H. Rughani, "Artificial intelligence based digital forensics framework," *International Journal of Advanced Research in Computer Science*, vol. 8, no. 8, pp. 10–14, 2017.
- [10] C. Fernandez-Basso, K. Gutiérrez-Batista, J. Gómez-Romero, M. D. Ruiz, and M. J. Martin-Bautista, "An AI knowledge-based system for police assistance in crime investigation," *Expert Systems*, vol. 42, e13524, 2025.
- [11] I. Hefetz, "Integrating AI systems in criminal justice: The forensic expert as a corridor between algorithms and courtroom evidence," *Forensic Science*, vol. 5, art. 53, 2025.
- [12] F. Maoro and M. Geierhos, "Contestable AI for criminal intelligence analysis: Improving decision-making through semantic modeling and human oversight," *Frontiers in Artificial Intelligence*, vol. 8, art. 1602998, 2025.
- [13] C. K. P., R. B. S., R. D., N. M. A., and Y. G. S., "AI-driven crime scene investigation," *International Journal of Engineering Development and Research*, vol. 13, no. 3, pp. 451–457, 2025.
- [14] K. Salehi, S. H. Z. Khyaban, and S. Sabbar, "Artificial intelligence and crime detection: A critical review," *Cyberspace Studies*, vol. 10, no. 1, pp. 181–197, 2026.

- [15] M. Reyshahry, A. A. Farsani, and M. Jalilian, “The role of artificial intelligence in ensuring fair criminal proceedings in Iran: Capacities, challenges, and regulatory requirements,” *Legal Studies in Digital Age*, vol. 6, no. 4, pp. 1–11, 2027.
- [16] T. C. King, N. Aggarwal, M. Taddeo, and L. Floridi, “Artificial intelligence crime: An interdisciplinary analysis of foreseeable threats and solutions,” *Science and Engineering Ethics*, vol. 26, pp. 89–120, 2020.
- [17] C. Kerdvibulvech, “Big data and AI-driven evidence analysis: A global perspective on citation trends, accessibility, and future research in legal applications,” *Journal of Big Data*, vol. 11, art. 180, 2024.
- [18] Q. Chen, “Improving the trial efficiency of criminal cases with the assistance of artificial intelligence,” *Discover Artificial Intelligence*, vol. 5, art. 110, 2025.
- [19] Z. Morić, V. Dakić, and S. Urošev, “An AI-based decision support system utilizing Bayesian networks for judicial decision-making,” *Systems*, vol. 13, art. 131, 2025.
- [20] M. I. Tahir, A. Saeed, M. Murtaza, and H. O. Abdullah, “The impact of artificial intelligence on evidence in criminal trials,” *Social Science Review Archives*, vol. 3, no. 3, pp. 1882–1894, 2025.

